

Suomen tieteellisen kirjastoseuran vuosi 2016 – viestintää ja toiminnan ohjausta uudistamassa

Jarmo Saarti ja Susanna Nykyri

Viime vuoden keskeisenä tavoitteena oli seuran viestintäsuunnitelman laadinta ja viestinnän uudistustyön käynnistäminen. Tämän lisäksi uudistettiin seuran säännöt ja valmisteltiin seuran strategian laadintaa. Viestintäsuunnitelman keskeisenä tavoitteena on jäsenviestinnän uudenaikaistaminen ja monipuolistaminen ja osana tätä päätimme aloittaa puheenjohtajiston katsaukset seuran toimintaan.

Seuran säännöt ja strategian valmistelu

Seuran hallitus päätti käydä läpi seuran säännöt ja uudistaa ne toimintaa selkeämmin tukeviksi (ks. voimassa olevat säännöt, STKS 2016). Sääntöjen muutoksen voi jakaa kahtia. Ensinnäkin ne päivitettiin yhdistyslain mukaisiksi ja hallituksen valinta tehtiin joustavammaksi poikkeustilanteiden varalta (hallituksen jäsenten kesken kautta tapahtuvat vaihdokset). Tämän lisäksi sisältöä päivitettiin meidän päiviimme sopivammaksi. Hyvänä esimerkkinä on kirjeenvaihtajajäsenen statuksen poistaminen – aikanamme, jolloin saamme tietoa maailman ja alan tapahtumista reaaliaikaisena, ei perinteisen kirjeenvaihtajan roolille tuntunut enää olevan tarvetta.

Sääntöjen uudistaminen antaa hyvän pohjan seuran strategian valmistelulle. Huomasimme, että seurallamme ei ole voimassa olevaa, sen toimintaa ohjaavaa strategiaa. Tässä yhteydessä kuulimme sisarseuraamme, Suomen kirjastoseuraa, jonka toiminnanjohtaja Rauha Maarno kävi esittelemässä hallitukselle heidän strategiaproessiaan.

Tämän tilaisuuden jälkeen päätimme, että Suomen tieteellisen kirjastoseurankin kannattaa pyrkiä mahdollisimman avoimeen ja nopeaan strategian valmisteluun. Tämä ensinnäkin sen vuoksi, että seuran jäsenistön äänen kuuluminen strategian linjauksissa on tärkeää, jotta asiakirja alkai-

si aidosti ohjata seuran toimintaa. Toiseksi siksi, että alamme ja toimintaympäristömme muutosvauhti on niin nopeaa, ettei strategian valmisteluun kannata tuhlata vuosia.

Hallituksen kuluvan vuoden ensimmäisessä kokouksessa linjasimme strategian aikataulun ja työvaiheet. Helmikuuhun mennessä on tavoitteena, että hallituksella on valmiina ensimmäinen esitys strategiaksi. Työryhmien ja jäsenistön kanssa käytävä keskustelu ajoitettiin maaliskuulle, jolloin asiakirja voitaisiin tuoda hyväksyttäväksi kevätkokoukseen toukokuussa 2017. Samalla pääsemme testaamaan verkkotyökaluja jäsenistön palautteen keräämisessä.

Työryhmien toimintaa uudistamassa

Työryhmien toiminta on seuran näkyvyyden ja vaikuttavuuden kannalta keskeistä. Tämän vuoksi seuran hallitus ja työryhmien vetäjät ovat jo muutaman vuoden ajan pitäneet yhteisiä suunnittelupalavereja vuosittain ja lisäksi kukin hallituksen jäsen on mukana yhden työryhmän toiminnassa. Viestintäsuunnitelmaa yhdessä laadittaessa todettiin, että kukin työryhmä tarvitsee viestintävastaavan, joka helpottaa seuran viestintäsuunnitelman toteuttamisessa. Nämä valittiinkin viime vuonna.

Seuran puheenjohtaja Jarmo Saarti luovuttaa STKS:n kunniamerkin Päivikki Karhulalle. Uusi päätoimittaja Johanna Lahikainen ojentaa kukat.

Toinen merkittävä asia, jossa hallitus ja työryhmien vetäjät ovat tehneet yhteistyötä, on seminaarien teemojen miettiminen, mahdollisten yhteisseminaarien suunnittelu ja seminaarien aikatauluttaminen. Tässä olemme parina viimeisenä vuonna edenneet hyvää vauhtia eteenpäin. Samalla työryhmien toiminta-alueita ja jopa kokoonpanoja on muutettu. Tässä näkyy tieteellisten kirjastojen tehtävän ja erityisesti kokoelmatyön muuttuminen – puhetapa on muuttunut tietoaineistoksi ja aineiston saatavuudeksi entisen kausijulkaisu- ja kaukopalvelupuheen sijasta.

Seminaarien suunnittelussa haasteena on ollut etäyhteyksien käyttö. Viime vuodesta alkaen Tieteiden talo on alkanut varustaa joitakin tilojaan videoneuvotteluyhteyksillä, joten saatamme päästä jossakin seminaarissa testaamaan tätäkin teknologiaa jo vuonna 2017. Lisäksi olemme miettineet hallituksen ja työryhmien kanssa syksylle 2017 Suomi 100-vuotisjuhliin liittyvää seminaaria. Toiveissa on, että seuran tekeillä oleva historiateos valmistuu loppuvuodesta, jolloin seminaarin voitaisiin yhdistää myös kirjan julkaiseminen.

Monipuolistuva viestintä

Seuran jäsenlehti Signum koki suuria muutoksia viime vuonna, jolloin pitkään lehteä ansiokkaasti päätoimittanut Päivikki Karhula siirsi kapulan Johanna Lahikaiselle. Toimitustyössä Lahikaisella on apunaan toimitussihteeri Minna Marjamaa ja toimituskunta. Lisäksi seuran hallitus ja työryhmät osallistuvat viestintään ja sen kehittämiseen aiempaa aktiivisemmin.

Viime vuonna lehti siirtyi ilmestymään painettuna aiemman kuuden kerran asemesta neljäksi vuodessa. Vastaavasti verkkoviestintää kehitetään paitsi monipuolisten kanavien ja juttutyyppeihin niin myös sisällöntuottajien osalta, ja osa kirjoituksista laaditaan vain verkossa ilmestyviksi. Lehden ja viestinnän uudistamista edistää myös lehden käyttämän OJS-julkaisujärjestelmän (Open Journal System) meneillään oleva kehitystyö ja sen tarjoamat uudet mahdollisuudet. Monipuolistuva viestintä onkin omiaan lisäämään seuran toiminnan näkyvyyttä ja vaikuttavuutta.

Laajenevaa yhteistyötä

Seura on aktiivisesti jatkanut ja syventänyt sekä

laajentanut kansallista yhteistyötä. Seura asetti yhdessä Informaatiotutkimuksen yhdistyksen (ITY ry) kanssa ehdokkaat Tieteellisten seurain valtuuskunnan (TSV) hallitusjäseneksi, ja sai sinne edustuksen tammikuussa 2017 alkaneelle kolmivuotiskaudelle. TSV muodostuu 274 tieteellisestä seurasta ja neljästä tiedeakatemiasta, ja se on riippumaton asiantuntijaelin tieteenharjoittamista ja tiedepolitiikkaa koskevista asioista. Sen tehtävänä on edistää tieteellisten yhteisöjen yhteistoimintaa, tieteellistä tiedonvälitystä ja julkaisu- ja tutkimustiedon tunnetuksi tekemistä ja sen käyttöä yhteiskunnassa (ks. lisää TSV 2016).

Viime vuonna myös suomalaisten alan seurojen yhteistyö oli aktiivista. Puheenjohtajisto piti yllä jatkuvaa yhteyttä. Erityisenä yhteisen vaikuttamisen kohteena olivat alaamme kohdistuneet taloudelliset leikkaukset ja lainsäädännön kehittäminen. Euroopan tasolla pyrimme vaikuttamaan yhteistyössä myös kirjasto- ja tietopalvelu-alaan vaikuttamaan lainsäädäntöön mm. tekijänoikeuteen ja digitaaliseen aineistoon liittyvissä kysymyksissä. Tästä yhteistyöstä kehkeytyi myös alkuvuodesta 2017 pidettävä meppien lobbauskokous e-aineistoihin ja tekijänoikeuksiin liittyen, jossa erityisenä teemana on kirjastojen oikeudet digitaalisissa aineistoissa.

Seura on myös aktiivinen kansainvälinen toimija, ja osallistuu mm. IFLAn, LIBERin ja EBLLIDAn toimintaan. Viime vuonna ehkä merkittävintä ponnistus oli osallistuminen Helsingissä järjestetyn LIBER konferenssin suunnitteluun ja toteuttamiseen. Seuramme ja suomalaiset alan toimijat saivat hyvin näkyvyyttä konferenssin yhteydessä julkaistulla Signumin englanninkielisellä erikoisnumerolla.

Uudistuva toimintaympäristö vaatii uudenlaista toimintaa

Parhailleen menossa oleva tieteen tekemisen tapojen uudistuminen kohti avointa ja digitaalista tieteen tekemistä vaatii myös seuralta integroitumista tähän toimintaympäristöön. Strategiatyö ja viestinnän uudistaminen tarjoavat tähän hyviä työkaluja.

Tutkimus- ja korkeakoululaitoksen muutos säästöpainainen antavat aiheita seuran vaikuttamistoiminnalle. Lisäksi erityisesti Euroopan tasolla on tapahtumassa merkittävää säädyttöä sekä tekijänoikeuksissa että tutkimuspolitiikassa, joten lobbaamiseenkin on tarjolla runsaasti aiheita ja tilaisuuksia.

Viitteet

STKS 2016 = Suomen tieteellinen kirjastoseura, Yhdistyksen säännöt, URL: http://www.stks.fi/wp-content/uploads/2017/01/STKS_säännöt_281216.pdf (Viitattu 18.1.2017)

TSV 2016 = Tieteellisten seurain valtuuskunta, Toiminta, URL: <https://www.tsv.fi/fi/toiminta> (Päivitetty 13.5.2016, viitattu 18.1.2017)

Tietoa kirjoittajista:

*Jarmo Saarti, kirjastonjohtaja
STKS:n puheenjohtaja
Itä-Suomen yliopisto
jarmo.saarti@uef.fi*

*Susanna Nykyri, tietoasiantuntija
STKS:n varapuheenjohtaja
Helsingin yliopiston kirjasto
susanna.nykyri@helsinki.fi*